



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Isagoge Ad Amorem Divinvm

Pennequin, Pierre

Antverpiae, 1661

3. De satisfactione & emendatione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47132)

niamque petiit, ubi se multorum peccatorum conscium agnoscens, ex quibus sine divino auxilio emergere non posset, dixit: Domine Deus, ecce me hominem multorum criminum reum, & condemnatione apud tuum tribunal, punitioeq; dignissimum; de tua tamen bonitate confisus, subsidium spero: nec enim Paulum persecutorem, nec Magdalenam peccatricem despexisti; atque similis misericordiae obtinendae spe animatus, ad tuae clementiae pedes confugio, ut mecum secundum solitam tuam pietatem agere digneris: atque haec humillima misericordiae veniaeque cum spe conjuncta postulatio, fecit ut ejus desiderio annuerem, manumque reconciliationis illi porrigerem, ac in posterum dulcedinis meae gustum in illo aucturus sum: modò tria exequatur.

1. Superbiam & ostentationem omnem amandem & fugiat, humilisque animi demissionem amplectatur.
2. Rerum caducarum amorem temperet, illique utatur tanquam exactam aliquando rationem redditurus.
3. Ad suos suorumque subditorum mores corrigendos curas cogitationesque sedulo conferat. En facilem exercendam contritionis methodum, modò illa non lingua tantum & verborum sono exerceatur, sed cum Deo, qui spiritus est,

interiores animi sensus affectusque in idem consentiant, atque conspirent.

§. 3.

De satisfactione & emendatione.

Qui peccatum lethale committit, praeter culpam, quae ^{1.} foedatur, & Dei offensam, quam ^{Amoris} incurrit, etiam poenis aeternis ^{satisfac-} obligatur, quae, si contritio doloris & amoris magnitudo illas non debeat, in limitatas finitaeque commutantur, hic aut in futuro saeculo persolvendas.

Amor sanctus, qui suis clientibus maxime prospectum vult, ut in hac vita isti funesto debito quibus possunt modis, faciant satisfactionem, variis rationum momentis impellit; ac primò monet, ut poenas à confessario injunctas sedulo & accurate, gratanterque accipiant, & si plus quam vulgus bene sapere velint, magnas expostulent, quia cum illae in Sacramento poenitentiae susceptae, & quodammodo Christi Sanguini permittae, satisfaciendi vim ceteris poenis sponte ascitis longè majorem fortiantur, quò majores injunguntur, eò amplio rem debitorum partem expungunt. 2. Monet, ut praeterea plurimorum, qui sanctitate in Ecclesia floruerunt, exemplo,

1.
Amoris
satisfac-
tionem im-
perat.

2.
Turci
superb
exemp

plo, ciliciis, flagellis, inediâ, aliisque modis pœnas à se criminum sponte repetat, certus si debendis nominibus sufficient, alias à Deo non esse infligendas. 3. Offerat ipse semetipsum Deo ad meritam ex ejus manu castigacionem suscipiendam, dicatque cum Vate Regio: *Ecce in flagella paratus sum, & dolor meus in conspectu meo est semper*: rogetque cum S. Augustino, *hic ure, hic seca, ut in æternum parcas*: sibi que gratuletur, dum à Deo exauditus flagellis ejus atteritur, ac brevibus pœnis expiatus, cum illo redit in gratiâ, ac integræ reconciliationis argumenta experitur.

2.
Turcicæ
superbiæ
exemplū.

Mahometam Turcarum Imperatorem, qui Constantinopolim expugnavit, unus è Bassis ad sumptuosum convivium invitavit, & sublatis epulis, fretus Imperatoris in se benevolentiam, illum rogavit, ut se mancipiorum numero eximeret, & in servorum adlegeret, se in ærarium quinquaginta scutorum millia lubenter hac de causa illaturum. Ad hanc petitionem ita excaudit Imperator, ut continuò jufferit, se in terram abiiceret, & tum ejus gutturi pedem fortiter imprimens, impudentiam, audaciamque, ac Majestatis Imperatoris contemptum, cuius subjectionem quodammodo dedignaretur, illi exprobravit: miser Bassa crimen agno-

scens, seque accusans, ac omnia supplicia promeritum confitens, insuper exclamavit: Gratias tibi habeo, magne Imperator, quòd me sub pedibus habere digneris: Imperatoris plantis proteri mihi perhonorificum semper ducam. Placavit hac demissione Imperatoris animum, & pœnas capiti imminentes avertit, atque ad majorum beneficiorum honorumque consecucionem gradum fecit.

Cùm S. Ludovicus cum exercitu in Palaestina ageret, unus ex 3. ejus satellitibus Gollu nomine 3. viri nobili, & equestris Ordinis 3. manu injecit, eumque fortiter impulit. Seneschalcus Campaniæ, de cujus familia vir ille nobilis censebatur, Regem adit, de injuria Equiti facta conqueritur, satisfactionem expostulat: Rex factum extenuat, elevatque & dissimulari posse ait; sed cum alter jus peteret, aut se militiae renuntiaturum minaretur, si similis injuriæ nulla ratio haberetur; acquievit Rex & ut consuetudo Patriæ ferebat, satisfactionem injunxit, quæ fuit hujusmodi: Satelles solo tectus indusio, nudis pedibus, gladium manu gerens ad Seneschalci domum, ubi eques læsus agebat, profectus est, & ibi genu flexo ab illo veniam facti postulavit, & ense illi oblato dixit se illum offerre, ut si ita placeret,

Ggg fe

se manus abscissione mulctaret. Rogavit tum Equitem Seneschalcus culpam condonaret, pœnamque remitteret, quod lubenter præstitit. Deus bone! si Rex sanctus pro delicto temerè commisso tam ignominiosam atrocemque pœnam subiri voluit, quid ager de nobis Deus, qui peccatis nostris tam pudendè Filium ejus in crucem tulimus? sed si satelles illi pœnam tam acerbam, ut est manus sectio, humili satisfactione tam facilè redemit; quàm remissionem à Deo sperare possumus, si nos ingenti animi submissione culpam agnoscimus, & ad ejus expiationem corpus, fortunæque omnes divinæ justitiæ arbitrio committimus?

4.
Cæsaris
clementia.

Rursus vir ordinis Senatorij optaverat, ne Cæsar salvus rediret ex ea peregrinatione, quam parabat, & adjecerat, idem omnes & tauros & vitulos optare: fuerunt, qui illa diligenter audirent. Ut primùm illuxit, servus, qui cœnanti ad pedes steterat, narrat, quæ inter cœnam ebrius dixisset, hortaturque eum, ut Cæsarem occupet, atque ipse se deferat. Usus consilio, descendenti Cæsari occurrit, & cum malam mentem habuisset prædie jurasset, id ut in se, filiosque suos recideret optavit, & Cæsarem, ut ignosceret, rediretque secum in gratiam, rogavit. Cùm dixisset Cæsar, se id

facere: Nemo, inquit, credet te rediisse in gratiam, nisi aliquid mihi donaveris, petitque non fastidiendam pecuniæ summam, & impetrat. Ita tecum acturus est Augusto clementior, & munificentior Deus, si culpam humiliter deprecatus, te tuaque omnia in satisfactionem ejus placitis subjeceris; neque enim culpam tantummodo condonabit, sed cum pœnæ etiam remissione non pecuniæ, sed gratiarum virtutumque incrementa largietur.

Sed jam de defectuum, quos confessi sumus, emendatione, quam potissimùm à pœnitente exigit Deus, & seriò procurat, & adjuvat Amor sanctus, aliquid dicamus: res certè pudenda est, toties eam promitti, & nunquam fieri; toties de illa fidem dari, & nunquam liberari.

Quis credat hominem verè parentem amare, qui contra ejus monita & minas, ad eundem lapidem semper offendit, & eodem luto inficitur? Quis navarcham seriò Principis sui negotia dicat agere, qui ad eundem semper scopulum navim allidit, & opum, quas maximi æstimat Princeps, socordiâ suâ jacturam facit? Quis illum insanire non censeat, qui venenum aut cibum noxium, quem cum conversione stomachi vomitu ejecit, continuò cum voluptate resumit, & ori ingerit?
hæc

hæc tu ne facis, qui tam sæpè & ferè semper de iisdem defectibus te accusas, eodem te luto inquinās, & gratias ac virtutum opes pretiosissimas per incuriam amittis, & peccati virus, quod cum horrore & detestatione ad pedes Sacerdotis effudisti, iterum re-
forbes?

6. Specta-
ta Dei
bonitate
nulla ex-
cusatio ab
infirmi-
te sostra.

Scio te ad excusationum umbras confugere, & tuos toties recurrentes lapsus triplici mantello, infirmitatis scilicet, consuetudinis, & tentationis obtegere; sed quàm parum momenti apud divinum Numen omnium istorum conscium habeant ista, propius mecum intueri. Infirmitatis in primis excusatio frigida est; habes enim cælestem Medicum, *Qui, ut ait Regius, sanat omnes infirmitates tuas, qui redimit de interitu vitam tuam, & coronat te in misericordia & miserationibus, qui facit ut renovetur sicut aquilæ juvenus tua, ut sicut aquila veteres plumas abjiciendo, novæque assumendo juvenescit, ita tu tepidæ conversationis velut senectutis frigus exuens, novam alacritatem ad pios in Deum volatus induas: tu tantum ei te sanandum præbe, ejusque præscriptionibus servandis constanter insiste, & gratiâ medicinali te juvante admirabilem in te mutationem experieris. Muliercula vitæ contaminate vidit aliquando per visum noctur-*

num Christum Dominum sanctorum & beatorum Spirituum coronâ cinctum in sublimi solio de hominibus judicia exercentem, & alios quidem cælesti beatitudine donantem, alios verò æternis inferorum suppliciiis ad dicentem: illa multorum sibi scelerum conscia, cum evadendi modum non videret, metu prope modum exanimis ad Judicis pedes accidit, & misericordiam efflagitat. Quid vis faciam, ait Judex, porrige mihi digitulum tuum, & ego ambabus manibus tibi auxilio ero. Multam tam emendationem morum pollicita est; sed promissis non stetit; in nequitias suis mortua est, & cum linteo involutum ejus cadaver super stramen jaceret, ut ad tumulum efferretur, ecce canes magno numero accurrentes linteum dilacerant, & super ejus deinde tumulum mira bella conflictusque exercentes, animam apud inferos sepultam fuisse hoc argumento testatos, qui aderant, crediderunt.

*Cesarilla
l. 11. c. 59.
7.
Et homi-
nis contu-
macia,*

Audi jam Tertullianum hanc ab infirmitate, & fragilitate carnis petitam excusationem testimonio Christi ventilantem: *Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma; ut intelligas, inquit Tertullianus, sic esse in te fortitudinem spiritus, quo modo infirmitatem carnis, vide ut subjicias infirmam forti.*

*De fuga
persecu-
tionis.*

Ggg 2 Jam

8.
Nulla à
relapsu
præterito.

Jam quòd ad excusandos recidivos lapsus, consuetudo peccandi in medium adducatur; pudenda res est, cùm hoc modo ab injuriis frequenter Deo illatis patrocinium quaeratur iniquitatibus. Fateor corroboratam hujusmodi consuetudinem nauticum funem esse; sed non deest gratia securis, qua ille, si conatum adferas, præcindatur; non deest illi cuneus, qui cuneum istam protrudat: cur enim non possit Gratia, quod in milite potuit pecunia?

9.
Quando
qui sem
inoluta
consuetu
do spe lu
cri vincit
tur.

In castris Ostendanis versabatur miles, ita juramenti assuetus ut ad singula propemodum verba unum aliquid evomeret: sæpius à Patribus nostris, qui juvandis militibus dabant operam, seriò admonitus, respondebat; se ita consuetudine ad illa rapi, ut si inferorù carceres ante se videret apertos, in quos continuo detruendus esset, abstinere nihilominus à jurando non posset. Cœpit is gravi inopiâ laborare, & dum à Patre, qui pro militibus elemosynas procurabat, stipem rogaret; respondit ille se blasphemus, & perjuro ne terantium quidem dare velle. Tum alter, dolere se quidem pessimam consuetudinem, sed resistendi facultatem ereptam sibi esse: Pater, ut non tam consuetudinis quàm animi vacordis vitium esse ostenderet, ostendit illi numum aureum, què

daturum spondet, si per castra deduci & ab occurrentibus verbis laceffitus à jurando abstinere velit. Acceptat hic conditionem, disponit clam per stationes Patrum, qui hominem diſcretis impetrant præcedit ipse partem auream manu tenens, & subinde ostentans, alter sequitur; jaciuntur hinc inde in illum sales, fremit, excandescit, sed ad aspectum aurei numi labia comprimit, linguâ mordet, ne in aliquod juramentum aut blasphemiam erumpat & proſiliat: victor tandem numum reportat, monitus à Patre ne amplius diceret se à juramenti abstinere non posse, quandoquidem unius numi cupiditas id ab illo impetrasset. Idem tibi eventurum persuade, si divinæ gratiæ subsidio innixus Deumque in auxilium vocans ad pugnam te accingas: *Dominus solvit compeditos,* ^{psal. 144.} *Dominus erigit elisos,* inquit Regius ^{et 145.} vates: compeditos pravâ peccandi consuetudine, & elisos à frequenti lapsu, à quibus potentias habent elisas, & debilitatas, inquit ^{Super Psal. mo.} S. Bruno: hos omnes gratiæ suæ præsidio Deus in virtutum studio corroborat, & si ipsi non desunt, victores facit.

Tertium genus hominum, qui in dæmonem tanquam malorum omnium auctorem culpas suas rejiciunt, in ipsis mundi incunabulis à Deo ipso exploratum

10.
Nulla à
dæmon.
11.
Cujus
quanta
bis in
hominem

sum mihi videtur; in prima enim inquisitione in Paradiso ab illo de primi peccati auctore facta cum Eva in serpentis deceptionem inobedientiam suam refudisset, maledictionem ideò non evasit: neque enim unius culpa alterius non cogentis, sed seducen- & decipientis peccato eluitur. Primò ergò omnes tuos lapsus falsò dæmoni attribuis. Sanctus Thomas hac de re disputans, etsi dæmones non essent, vel ita coërcerentur, ut nos tentare non possent, ait nihilominus naturam nostram à peccato originali corruptam ac in malum propensam, primarium peccatorum nostrorum fontem, & causam semper futuram: & hanc idcirco magis quam omnium dæmonum multitudinem timendam, ait sanctus Agidius: & S. Bernardus super illam querelam Regij Vatis, *Impulsus eversus sum, ut caderem: cum plures impulsores, atque inter cæteros etiam dæmonem nominasset, Nullus tamen, ait, major impulsor est, quam quisque sui.*

Demus tamen dæmonem, quibus pollet viribus, nos ad eosdem lapsus impellere; demus id facere tam ardentem, ut leoni rugienti, hoc est famelico, & ad prædam anhelanti comparetur, tam sollicitè, ut circumire dicatur & ob- servare aditum, quo irrumpat; tam perseveranter, ut annos com-

plures in id unum excubet; tam cupidè, ut S. Brigittâ audiente dixerit aliquando, se omnia Martyrum tormenta passurum perlubenter, ut vel unam animulam illaqueet, secumque in æternum supplicium trahat præcipitem. Demus præterea, ubi peccata expiasti, & ex poenitentia lavacro mundior emergis, tum violentius te aggredi, & assumere septem spiritus nequiores se, ut collectis viribus te si possunt, in idem peccati, ex quo surrexeras, lutum proturbent, siantque tua novissima pejora prioribus. Nihilominus nullam inde, si relaberis, tuæ fœcordiæ patrocinium accedet: habes enim negotium cum cane ligato, qui latrare potest, mordere non potest, nisi sponte te illi adjungas, ejusque dentibus lacerandum præbeas: habes cum hoste tam debili, ut Christus Brigitam alloquens festucæ in terra jacenti illum compareret, nec magis ab homine timendum dicat: habes cum tam ridiculè formidoloso, ut capillos è barba S. Vincentij decisos horreat, & ad eorum conspectum ex obsessorum corporibus se proripiat, ut à pueris Japonensibus neophytis rosario velut canis baculo agatur in fugam. Habes præterea adiutorem Christû dæmonum triumphatorem, cujus unicus nutus eorum myriadas profligat; habes Angelum custo-

Ggg 3 dem

12.
Sed facultas nulla nisi iuventem.

13.
Maximè uniante Christo.

II.
Cujus tanta rabies in hominem,

dem longè illis potentior, qui tibi suppetias ferat; habes Dei Matrem amantissimam illis formidabilem, quæ sicut caput ejus contrivit, ita omnes ejus artes & vires præsentia suâ dissipat, ut inter tot præsidia, si ab illo vinceris, excusationi non sit locus: præfer tim cum audias Apostolum Jacobum proclamantem: *Resistite diabolo & fugiet à vobis.*

14.
Tria re-
media
contra re-
lapsum.
1. Consi-
deratio sui
& Dei.

Tria ergo ad seriam morum emendationem & relapsuum fugam assume.

1. Vide, & menti altè imprime Dei Majestatem, & tui abjectissimam vilitatem; quantus sit ille, quem toties, & tam sædè & nequiter offendis, & quis tu, qui in tantam prorumpis audaciam ejusque patientiâ abuteris; quis Regum inter homines id ferat? quis secundo delinquentem à conspectu non ejiciat, & severissimè puniat? tu si amore ad constantiam non excitaris, timore tuæ cupiditati frænum injice. *Quàm vilis facta es nimis iterans vias tuas!* dicebat Jerem. c. 2.

15.
2. Robur
auditione
Sacri pro-
curatum.

2. Quotidie tuæ fragilitati præsidium à superis accerere, ac si potes, Missæ sacrificio, in quo Agnus ille inferorum victor immolatur, diebus singulis assiste, ejusque te sanguine communi. Carnem in super tuam velut cum hoste tuo in perniciem conspirantem jejuniis, aliisque castigationibus debi-

lita, & virum ex ordine S. Francisci magnæ virtutis hac in parte imitare, qui rogatus cur tam asperè carnem haberet, cum à tot annis sub Christi signis in cœnobio militaret, & tot virtutum præsidii esset instructus; respondit se id agere, tum ut commissâ peccata elueret; tum ne nova committeret; hujusmodi castigationes carni pro sale esse, ne corrumpatur.

3. Occasiones relabendi fuge; ne sis quasi homo qui tentat Deum, qui ad ignem propitius accedens quasi per miraculum, uti non velis. Qui periculum, quantum caveri potest, non cavet, magis tentat Deum quàm in eo sperat, teste S. Augustino: & secundum S. Thomam tum homo Deum tentat, cum prætermittit facere, quod potest ad pericula evadenda, respiciens solum ad auxilium divinum. Cum Jacob eò discriminis se venisse conspexit, ut difficulter fratris sui manus evaderet, præter orationem, quam totâ nocte luctans cum Angelo sedulo protraxit; ut tamen fratrem emolliret, & præteritarum injuriarum, ut ipse putabat, aboleret memoriam, turbas triplici ordine cum donis distribuit, & verbis ad illum mitigandum expositis instruxit; quidquid prudenter ad periculum anoliendum excogitari poterat, diligenter executus; hæc

In Opus
de dilec-
tione
Christi
hominum
quanta
Eucha-
ristia.

hæc tu, quæso, imitare; & cum mortales pro aliqua fortunarum jactura à cervicibus avertenda, ita invigilent, & qui morbo laborant, pro valetudine corporis brevi morituri tot se voluptatibus privent, tu, quæso, pro animæ salutē semper victuræ periculosi tibi consortii consuetudinem declina, quàm imò abrupte ne tibi tuique similibus humanum hominem tuam tibi molliem exprorantem audire cogaris.

*Vt corpus redimas, ferrum patieris,
& ignes;
Vt valeas animo, quidquam tolerare negabû?*

CAPUT XVII.

Quomodo Amor sanctus præparat suos ad Eucharistiæ assumptionem.

§. I.

Eucharistiam esse primum IESU Christi erga hominem amoris argumentum.

*In Opus,
de dilectō.
I esse ait,
Charitas
Christi in
homines
quanta in
Eucharisti-
a.*

RECTÈ S. Thomas homines, ait, quia carè emptos, ideò magis à Deo dilectos, sicut mercator magis diligit res, quas carè emit: hinc cum Christus rediturus esset ad Patrem, & in cælis

triumphale solium fixurus, ne interim separaretur ab hominibus, voluit inter illos sub niveo panis velamine remanere, tum ad eorum solatium, tum ad suas cum illis delicias regustandas; ut vel ob hoc solum dici meritò charitas possit. *Quàm citò, inquit S. Augustinus, dicitur, Deus charitas est? si numeres, unum est; si appendas, quantum est! appende, si potes, cuncta, quæ fecit Deus pro amicis suis, & tunc intelliges, quàm immensum bonum sit: Charitas est.*

*In illud
Ionn.*

Sponsa in Canticis primo statim capite variis desiderii æstuat, nunc osculum petit, nunc unguentorum ejus odore trahi, nunc scire ubi pascat, ubi cubet in meridie: verùm ubi agnovit velle secum in Eucharistia deliciari: *Sub umbra, inquit, ejus, quem desideraveram sedi, & fructus ejus dulcis gutturi meo.* Umbram vocat sacramentales species; sub quâ desideratus requiescit; quem ubi delitescentem reperit, tota amore ejus inardescens, & velut viribus deficiens, exclamat: *Fulcite me floribus, & stipate me malis, quia amore langueo.* Remedium à florum pomorumque odoribus petit, ut fragrantissimis desiderii, & heroicis actionibus tanto sponsi sui amori aliquousque respondere possit, ut & nos illam imitari possimus, videamus, quis sit, qui dat; quid dat, & quibus, & quo fine.

Is